

libus regionibus, innumeri mercatores cum pecoribus diuersisque alijs mercibus conueniunt.

Qui cum toto ætatis tempore illic nudentur, tentoria erigunt, quo se ab aëris intemperie tueantur. Hæc quia varijs preciosissimisque coloribus tincta sunt, pulchrū admodum prospectum præbent ex ciuitate Cedar ea despicientibus, atque hinc in Salomonis canticis tabernacula Cedar vocantur. Catholica siquidem Ecclesia, Christi sponsa, siue fidelis quæque anima, quam illis verbis Doctores penè omnes descriptam intelligunt, foris propter persecutionum, tētationum, tribulationumque afflictionem nigra & fusca, meritò dicit: Nigra sum, sed formosa filiæ Hierusalem, sicut tabernacula Cedar, sicut pelles Salomonis. Quia vera pulchritudo filiæ Regis, pura, recta, sinceraque fides, ardens & casta charitas, omnisque virtutum varietas, nō tam foris quam intus est.

95.

TERRA Hus regio, quæ Hebraica voce Hus, siue Huz, Vs, & Vz dicitur, à septuaginta interpretibus Græcè *ουσις* Ausitis, quasi *ουσις* Husitis nominatur.

Sita autem est vltra Iordanem in Trachonitide regione, inter Palæstinam & Cœlesyriam media. Iuxta Iosephum & Hieronymum condita est, ac nomen accepit ab Hus filio Aram, filij Sem, filij Noë, qui & Trachonitidis & Damasci quoque conditor fuit: & in hac regione primus habitationem & principatum tenuit.

Ibidem postea, vti sacra narrat historia, etiam beatus propheta Iob habitauit, & principatum habuit, quem malè quidam de genere Esau fuisse existimant: Hebræi enim & D. Hieronym. constanter asserunt eum de stirpe Hus primogeniti Nachor fratris Abrahami ex Melcha vxore eius descendisse.

Scribit Philo quòd Iob in vxorem acceperit Dinam filiam patriarchæ Iacob, & ex ea quatuordecim habuerit filios, & sex filias. putat septem filios & tres filias antequam percuteretur, & totidem post. Cuius quidem percussio hæc compendio historia est.

Erat Iob vir simplex & erectus, ac recedens à malo, & timens Deum, omnique rerum copia diues. Maior quippe erat omnibus filijs Orientis, cui non erat similis in terra. Cum tantus esset, pro filijs suis vicissim conuiuantibus humili obsequio quotidie Deo offerebat holocausta. Hanc, ac alias eius virtutes non ferens Satan, obtenta à Deo ipsum vexandi facultate, tum per Sabæorum & Chaldæorum in eum irruptionem, tum cælitus misso igne, omnes oues, boues, asinas, camelos, & seruos Iob perdidit. Deinde maximo ventorum impetu septem filios & tres filias eius, ruina domus oppressit. ac postremò ipsum Iob à vertice ad plātam vsq; pessimo vlcere percussit, ita vt carens domo, carens & foco, nudus federet in sterquilinio, ac testa saniem raderet. Cui præterea & illud malum accessit, vt & conthoralis vxor sua ipsi insultaret.

Tres quoque Reges amici ipsius, Eliphaz Themaites, Baldad Suites, & Sophar Naamaites, qui consolandi gratia ipsum visitabant, Diabolicæ iniquitatis versutia peruersi sunt, vt multis verbis illi insultarunt, asserentes quod grauius eū peccasse oportebat, qui tam acerbè à Deo puniretur.

At pius Iob patienter omnia ferens, pro malis quæ patiebatur, in diuinas laudes erupit, Deumque innocentia suæ testem asseruit, & in Redemptore ac Salvatore suo confidens, in futura corporum resurrectione veram iustitiæ retributionem expectabat.

Cæterum placuit Deo non post hanc vitam solum, sed etiam nunc illud patientiæ meritum compensare, eumque ex summa hac miseria in pristinam sanitatem & felicitatem restituere, liberos quoque, & cuncta, quæ amiserat, reddere duplicia.

Vixit post flagella hæc annos centū & quadraginta; ac satur dierum in pace quieuit. Sacra litera eum inter indigetes referunt, ac posteris patientiæ proponunt exemplum. Huius viri sepulcralem Pyramidem apud Suetam etiam num ostendi paulò ante meminimus.

Porro regionem Hus, siue Ausitidis plures sub se comprehendisse ciuitates, ex Propheta Jeremia satis colligere est, qui cunctos Reges terræ Ausitidis diuinitus puniendos fore prædixit. Nam olim, vt supra indicauimus, celebriores quæque ciuitates singulos habuerunt Reges.

96.

THEMAN, alias Thema, Hebraicè Teman & Tema, ciuitas est in terra Hus, vbi olim Eliphaz amicus Iob Rex fuisse scribitur; à qua & The manites cognominatur.

97.

TRACHONITIS, siue Traconitis, alias Trachon & Tracon, non parua, sed vt Plinius ait, regni instar regio est, trans Iordanem inter Palæstinam & Cœlesyriam sita. Quæ versus Septentrionem, Damascus respicit, ad Orientem deserto Arabia, quod Bosræ Arabia desertæ metropoli iungitur, contermina est. Incipiens enim, vti Iosephus eam describit, à monte Libano & fontibus Iordanis, vsque ad Tiberiadi proximum lacum, latitudine panditur. A vico autem qui appellatur Arphas, ad Iuliada oppidum longitudine tendit: & habitatur ab incolis Iudæis Syrisq; permixtis. Sunt qui opinantur Trachonitidem & Ituræam, vnius eiusdemque regionis esse vocabula: sed vt nomina, ita & regiones, quæ his vocabulis significatur diuersas esse, ac Iordane medio distinctas prouincias, tum ex sacro Lucæ Euang. tum ex alijs scriptoribus, qui in Iturææ descriptione à nobis citantur, satis apertè liquet.

Quod ad prouinciæ Trachonitidis originem attinet, non Chore filius Esau, vt D. Hieron. in Lamentationes Hieremiæ commentās ait, sed prout idem auctor in quæstionibus, seu traditioni-

Cant. 1.

Psal. 44.

Iob 1.
Hieron. de
Gen. 19.
Et de loc.
Heb. lit. V.
Et in Iere.
25. Et in
Thren. 4.
Gen. 10.
Ioseph. 1.
ant. 14.
Hieron. in
Gen. 10.
Iob 1.
Brocard.
itin. 3.
Brid. ibi.
Gen. 22.
Hieron. in
Gen. 22.
Et 36.
Bened. in
Iob 1.
Iob 1.

Iob 21.

Iob. 42.

Tob. 2.
Ezec. 14.
Iac. 5.
Mat. 78.

Iere. 25.
Thren. 4.

Ma. 96.
Iob 24. 6.
Tob. 2.
Brocard.
itin 4.
Brid. ibi.

Fret. 94. 5.
Plin. 5.
cap. 18.
Hieron. de
loc. Heb.
lit. I. d. 8.
Ituræa Et
lit. T. d. 8.
Trachon.
Ioseph. 3.
bel. 2.

Luce. 3.

N. 60.

Hieron. in
Thren. 4.

Maron. in Gen. 10. Ioseph. 1. ant. 14. Gen. 10. ditionibus Hebraicis in Genesim, & Ioseph. in iudaicis antiquitatibus manifestè scribunt. Hus filius Aram, nepos patriarchæ Noë, primus eam inhabitauit, ac gētem hanc instituit. Qui ut etiam supra meminimus, Palæstinam inter & Syriam cognomine Cælen tenens principatum, non solum Trachonitidem, verum & terram Hus, urbemque Damascum condidit.

Tyr. 16. bel. fac. 9. Vir. c. 47. Trachonitis autem regio hæc appellatur, quod saxosa & aspera sit, atque subterraneis meatibus ac cauernis abundet. *Τραχόν* enim Græcis locū saxosum significat, & trachones etiam dicuntur occulti sub terra meatus ac specus. Fontibus & riuis hæc regio penitus caret, ideoque pluuias aquas incolæ per trachones, hoc est, meatus subterraneos in lacunis, tam naturalibus, quàm artificiosè factis diligenter colligunt. ac eorum plerique in trachonibus, id est, speluncis & cuniculis commorantur, ac ferarum more delitescunt. Rapto libenter viuunt, assueti in Damascenorum aliorumque propinquorum agros simul & vicos excursiones facere, populari, exercere latrocinia, colonos vexare, pecora in sua receptacula abigere, prædas agere, atque his artibus victum quærere.

Ioseph. 15. ant. 12.

Habebant autem in suis habitaculis paratam cibarium & aquæ copiam, ut externa vi petiti, possent satis diu bellum in latebristrahere. Specus enim illi aditus habent angustos, nec nisi vnum post alium hominem admittentes. sed intus sunt amplissimi, & supra quàm credas, capaces, plano solo desuper tecti. Nam totus is locus constat ex petra aspera, & non facilè meabili, nisi aliquo ducente per semitas: quæ non per directum feruntur, sed multis meandris flexuosæ sunt.

Ioseph. 15. ant. 12. 13. 1. bel. 15. Imperatoris Octauiani Augusti tēpore cum Zenodorus Trachonitarum princeps propter lucrum, quod illi inde cedebat latrocinia ista foueret, idem Imperator Trachonitidem, eique continentem Batanæam, & Aurantidem Zenodoro abstulit: atque Herodis maioris regno ea lege contulit, ut sua diligentia latrones coërceret, latrociniaque extingueret. Qui mox adhibitis ducibus Trachonem lustrans, latronum receptacula expugnans, eos maleficijs abstinere, & agriculturæ operam dare cogens, magnam circum vicinis peperit securitatem. Verùm cum hoc vitæ genus Trachonitas gladio & raptu viuere assuetos non delictaret, semel iterumque ab Herode defecerunt, atque ad pristina latrocinia & prædas reuersi sunt. Sed denuò Herodis opera perdomiti, imperata facere sunt compulsi.

Porro anno Christi septimo, Herodes cum se iam moriturū esse sentiret, Trachonitidem vnà cum Gaulonitide, Batanæa, & Paneade regionibus, extremæ voluntatis codicillo filio suo Philippo, fratri Herodis tetrarchæ Galilææ assignauit. vnde & in Euangelio D. Lucæ, Trachonitidis & Iturææ regionum tetrarches fuisse scribitur: quibus, ut Iosephus meminit, triginta septem annis pacificè præfuit.

Postea Claudij Cæsaris donatione easdem regiones possedit Rex Agrippa prædicti Herodis nepos. Ab hac regione vicini montes, qui in sacris voluminibus Seir & Hermon vocantur, Straboni Trachones montes appellantur.

98.

T V R R I S Libani, quam magnificus Israëlitarum Rex Salomon in monte Libano prope Damascum construxit, ea quidem celsitudine, ut inde Domus Damasci numerari poterant; tanta verò pulchritudine, ut idem Rex in Canticis canticorum de Christi sponsa scribat: Nasus tuus, siue, ut Hebræi habent, facies tua, sicut turris Libani, quæ respicit contra Damascum.

3. Reg. 9. 2. Par. 8. Bened. 18. Cant. 7.

Cant. 7.

99.

V I A Bafan. Numer. 21. Deut. 8.

100.

V I A Trachonitidis, qua à Casarea Philippi versus Phialan fontem in Trachonitidem ascenditur. Ioseph. 3. bell. 18.

101.

Z O R A, locus clarus & celebris, habitatoribus frequens, qui à Damascena non procul distat vrbe, quem Hierosolymorum rex Balduinus quartus contra Damascum duccens exercitum expugnauit. Tyr. ad bel. fac. 20.

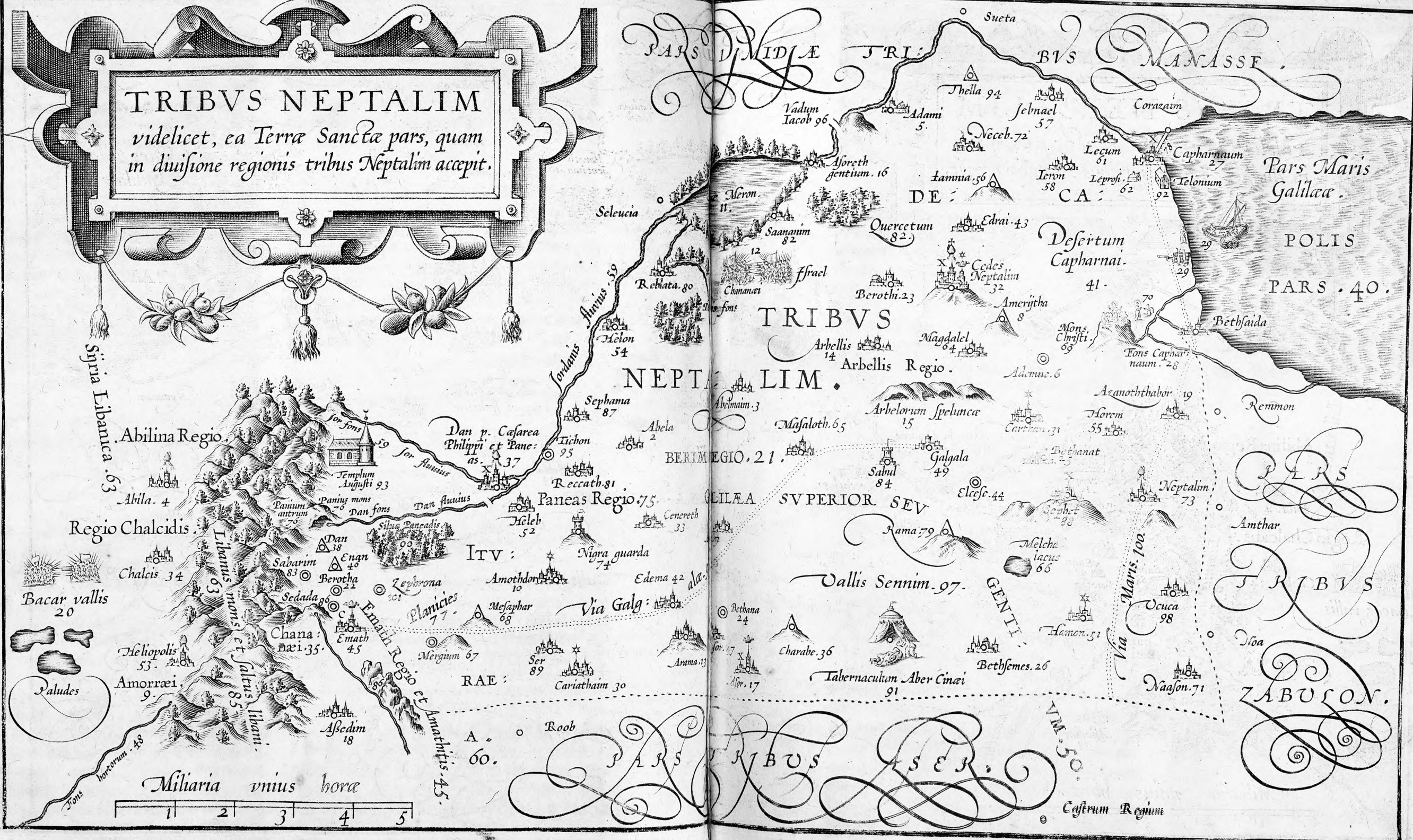
102.

H I C Christus inter nauigandum in nauis puppi super cervical dormiuit, atque exorta interim in mari magna ventorum tempestate, à discipulis, propter periculum territis, excitatus, suo statim imperio tempestatem sedauit, cunctis qui aderant, ob facti miraculum stupentibus atque admirantibus. Matt. 8. Marc.

4. Luc. 8.

TRIBVS NEPTALIM

videlicet, ea Terræ Sanctæ pars, quam
in diuisione regionis tribus Neptalim accepit.

PARS MEDIA TRI- BVS MANASSE

Seleucia
Meron 11
Saananim 82
Chanaan
fons
Sephama 87
Abela 2
Tichon 95
Reccath 81
Héleb 32
Cenereth 33
Amothdon 10
Mesaphar 68
Ser 89
Roob
A 60

TRIBVS NEPTALIM
Arbellis 14
Arbellis Regio
Masaloth 65
Arbelorum spelunca 15
Sabal 84
Galgala 49
Elese 44
Rama 79
Vallis Sennim 97
Bethana 24
Charabe 36
Tabernaculum Aber Cinai 91
Bethemes 26
Castrum Regium

PARS TRIBVS SEB
VIM 50

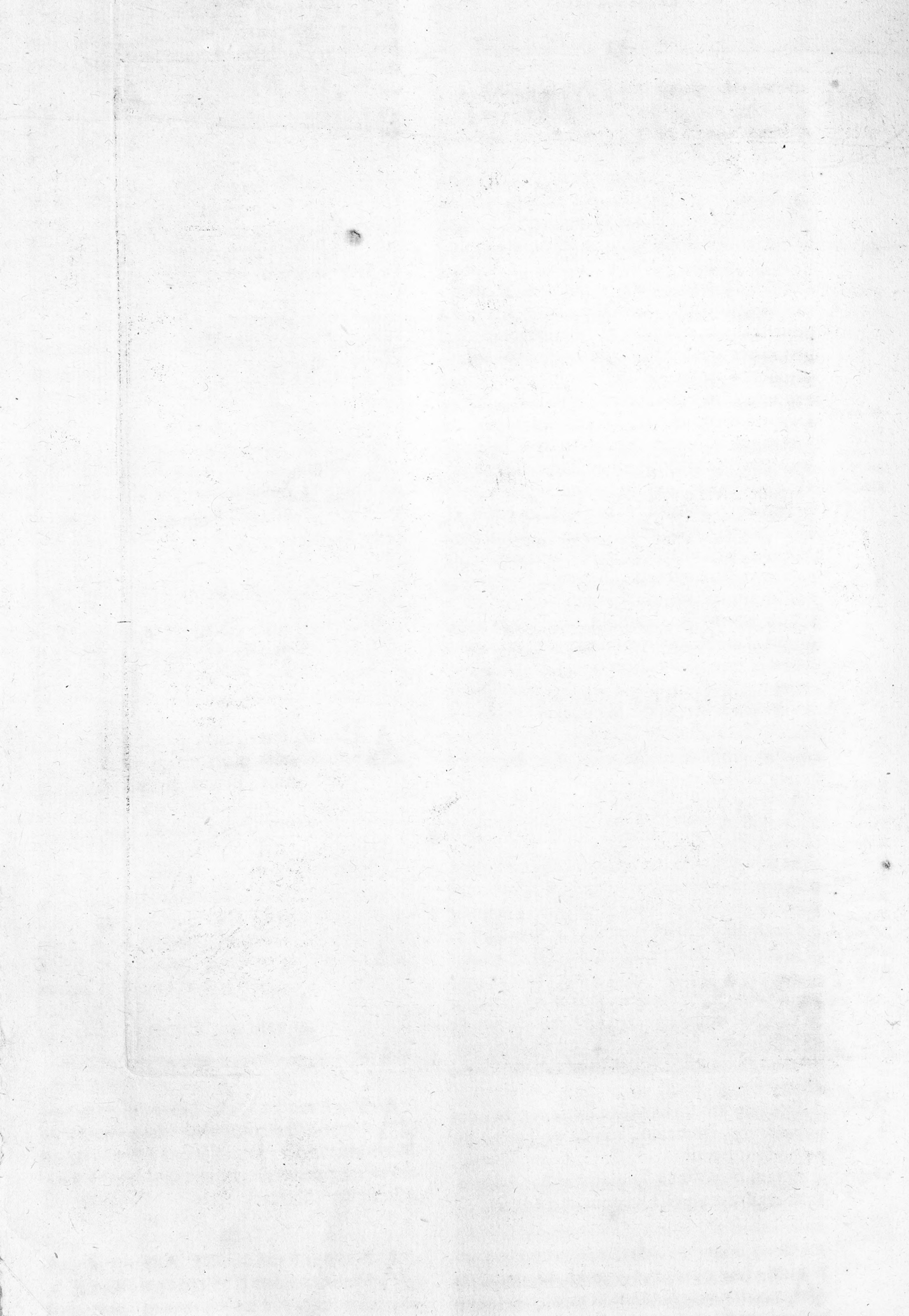
Pars Maris Galilæe

POLIS PARS 40

PARS

TRIBVS

ZABULON

N.

4.

Tribus Neptalim & finitima eius

1.

Genes. 30

Num. 1.

Num. 26.

Num. 34.

Ios. 19.

Ioseph. 5.

ant. 3.

Broc. iii. 7.

Dento. 33.

NEPTALIM, siue Nephtali, sextus filius Iacob ex Bala ancilla Rachel uxoris suæ prognatus in tantum Abrahæ semen in Aegypto propagauit, vt de tribu eius iuxta montē Sinai numerati & inuenti sint viri ad pugnam apti, quinquaginta tria millia quadringenti. Quorum filij, illis ad vnum omnibus in deserto mortuis, & ipsi viri bellatores quadraginta quinque millia quadringenti promissam terram ingressi, sorte omnem eam possederunt regionem, quæ ad Orientem tribus Aser sita, totam penè complectitur Galilæam superiorem, fontes Iordanis, & partem montis Libani vsq; Damascum. Cuius regionis longitudo ab eodem Libano, Meridiem versus ad mare vsq; Galilææ & tribū Zabulon pertingit. Latitudo verò à ciuitate Aser ad Iordanem vsq; patet. qui ad ortu Solis totam hanc tribum suis fluentis irrigat, ac tam fecundum eius solum reddit, frugibusque abundans, vt Moysis hæc in ea impleta cernatur benedictio: Neptalim abundantia perfruetur, & plenus erit benedictionibus Domini.

Loci tribus Neptalim.

2.

Ioseph. 7.

ant. 11.

Hieron. in

loc. Heb.

lit. B. in

dict. Beth-

macha.

Mercat.

Io. Bens. in

1. Reg. 20.

2. Reg. 20.

3. Reg. 15.

4. Reg. 15.

ABELA, quæ & Abel & Bethmaacha siue Abel domus Maacha, Iosepho Abelmacha, Hieron. Bethmacha, alijs verò Abelmacha & Machanedam vocatur, insignis ac munita superioris Galilææ vrbs est, ac Israelitarū metropolis, sita in tribu Neptalim in planicie regionis Berim, non procul à Cæsarea Philippi, à Iordane autem sexaginta stadijs distans. Ad quam vsq; Dauidici exercitus dux Ioab persecutus est perduellem Sebam. Quem cum in vrbe hac obsidione cinxisset, eiusque causa vrbem subuertere moliretur; pia simul & prudens quædam mulier præcisum rebellis caput è mœnibus proiecit. Eandem vrbem Benadad Syriæ regem, qui habitabat in Damasco, multis post annis expugnasse legimus. Quam & postea à Teglatphalasar Assyriorum rege captam esse Regum libri docent.

3.

ABELMAIM, Iosepho Abelmaen, aliàs Iabella, ciuitas est tribus Neptalim. quam etiam prædictus Syriæ rex Benadad, vt historia Paralipomenon narrat, expugnauit. 2. Paral. 16. Ioseph. ant. 12.

ABILA, aliàs Abyla & Abela, egregia Cœlesyriæ vrbs est ad Libanum montem sita. à qua Abilene, siue Abilina regio nomen accepit. A Romanis huic vrbi præfectus est, huiusq; regionis constitutus tetrarcha Herodis senioris filius Lysanias, frater Archelai tetrarchæ Iudææ, Idumææ & Samariæ, & Herodis tetrarchæ Galilææ, & Philippi tetrarchæ Iturææ & Traconitidis regionis. qui à suo nomine vrbem hanc Lysanium vocari voluit. vnde factum est, vt coniunctis vocabulis à Ptolomæo Abylalyfanij; vocetur.

Post promulgatum Christi Euangelium vrbs hæc Episcopali dignitate aucta, Damasceno Archiepiscopo paruit. Cuius Episcopus Priscillianus, vt Hieronymus in catalogo scriptorum Ecclesiasticorum testatur, multa edidit opuscula, ac tandem Treuiris à Maximo tyranno casus est.

5.

ADAMI, ciuitas in tribu Neptalim, quæ imperio vrbs Neceb subiecta erat. Dicta autem Adami, quod Hebræis rubrum significat, à soli, in quo sita est, rubedine. Iosu. 19. Io. Benedict. ibid.

6.

ADDEMNE. Hieronymo locus est in tribu Neptalim. Hieronym. in loc. Heb. lit. A.

7.

AHION, seu Aion. vrbs tribus Neptalim muris cineta. quam etiam cum alijs, quarum meminimus, Benadad rex Syriæ cepit. Quæ tandem quoq; à Teglatphalasar Assyriorum rege expugnata, eiusdem imperio subiecta fuit. 4. Reg. 15.

8.

AMERYTHA, superioris Galilææ vicus prærupto situ. quem Iosephus historicus. dum magnanimum ac prudentissimum Galilææ præsidem ageret, vti optimo loco contra Romanos situm, muniuit. Ioseph. in vita sua.

9.

AMORRAEI, qui Libanum montem à tergo Phœnicis tenuerunt. quos Rex Salomon tandem imperio suo subegit, & ad tributa sibi pendenda compulit. Ios. 11. 3. Reg. 9. Bonauent. Mercat.

10.

AMOTHDOR, aliàs Ammothdor & Hammothdor, Hieronymo autem Emathdor dicta ciuitas, quæ cum suburbanis suis de tribu Neptalim Leuitis assignata est. Iosu. 21. Hieronymus de locis Hebræorum lit. E.

II.

*Ios. 11.
Hieron. in
loc. Hebr.
lit. M.
Ioseph. 5.
ant. 9.
& 3 bell.
10. & 4. be.
1. Brocard.
itin. 2. & 3.
Breid. ibi
Sal. tom. 9.
cap. 6.
Hieron. in
Zach. 11.*

AQUAE Meron siue Merom, quæ Hierony. Merrom, Iosepho & alijs Samachonitis & Semechonitis lacus, hodie autem Aquæ Maron vocantur, lacus est triginta stadijs latus, & sexaginta longus. qui inter Cæsaream Philippi & Mare Galilææ quasi in medio situs est: quem Iordanis fluius medius perfluit. Qui quidem lacus tempore resolutionis niuium à Libano monte defluentium, valdè accrescit ac dilatatur. at æstiuo tempore ex maiori parte exsiccat. Quo fit vt diuersi generis herbæ arbuta, & arbores in siluam eo loci excrecant, quæ leonibus, vrsis, pardis, alijsq; feris maximè abundat. ac Regibus Principibusque viris gratam & iucundam prabet venationem.

12.

HOC loco, qui ad Aquas Meron & urbem Berothi est, Iabin rex Asor, ac alij viginti quatuor Chananæorum reges, cum peditum trecentis millibus, equitum decem millibus, currum verò duobus, alijs viginti millibus contra Israelitas conuenerunt, ac castramentati sunt. Quibuscum fortissimus Israelitarum dux Iosue manus conferens, Deo adiutore primo impetu hostes fudit, fugauit, fugientes per octodecim miliaria vsq; Sidonem, atque adeo vsq; Aquas Maserephot persecutus est, Reges ad vnum omnes occidit. equos vniuersos iubneruauit, currus combussit. *Ios. 11. Ioseph. 5. ant. 2. Lira. in Iosu. 11. Brocard. itin. 2. Breiden. ibid.*

13.

ARAMA, ciuitas munita fortis Neptalim. *Ios. 19.*

14.

*Ioseph. 12.
ant. 13.*

ARBELLIS, alijs Arbela, superioris Galilææ oppidum est in tribu Neptalim situm: à quo & circumiacens regio Arbellis dicta est. vbi Bacchides Demetrii regis Syriæ dux Machabæorum tempore castra posuit. *1. Machab. 9. Ioseph. 12. ant. 18. Mercat.*

15.

ARBELORVM spelunca. quam prædictus Bacchides per regionem Arbellem exercitum ducens, expugnauit; ad quam magnus Iudæorum numerus confugerat. Eandem Iosephus historicus dum Galilææ præesset, contra Romanos permuniuit. Iosephus in vita sua.

16.

AROSETH gentium, siue Haroseth gentium, Hieronym. A siroth, ciuitas erat Sifara principis exercitus Iabin regis Asor, sita in tribu Neptalim super lacum Samachonitidem. Aroseth quidem, quod siluam Syriacè sonat, à vicino nemore dicta esse videtur:

gentium autem, quod à diuersæ nationis gentibus incoleretur. *Iudic. 4. Ioseph. 5. antiq. 9. Hieron. in loc. Hebr. lit. A. Liran. in Iud. 4. Io. Bened. ibid. & interpret. Hebraicorum nominum.*

17.

ASOR, quæ alijs Azor, Assor, Hasor, Hazor, Esar & Hesar, Iosepho autem Asora, Asorum & Asara dicitur, vrbs est tribus Neptalim in campo sita, & vetustate & quondam Imperij dignitate insignis. versus Boream à castro Thoron quatuor, contra Africum à Cæsarea Philippi sex, à mari autem magno versus Orientem nouem miliaribus distans. *Ioseph. 8. ant. 6. & 9. ant. 11. Broc. iti. 2. Brei. ibid.*

Antiquitus Regni sedes, totiusq; regionis Chanaan metropolis & caput fuit, atque inter omnia Chananæorum regna tenuit principatum. In qua habitauit potens ille rex Iabin, qui cum viginti quatuor regibus innumerabilem hominum multitudinem, quæ arenam maris æquare videbatur, contra Iosue eduxit, ac cum eo ad aquas Meron pugnavit.

Quibus à Iosue in fugam actis, plurimis prostratis, Regibus occisis, reliquos fugientes vsq; Sidonem persecutus est. Indeque reuersus, solam Asor ciuitatem primariam ac munitissimam mox cepit, eamq; Rege & incolis illius trucidatis, flamma consumpsit.

Quam cum postea Chananæi restaurassent, alius Chananæorum Rex & ipse Iabin dictus, in ea regnavit, anno nimirum à cæde prioris Iabin centesimo trigesimo septimo. Hic cum armis bellicis egregiè instructus esset, (habebat enim, vt sacri libri referunt, ferreos & falcatos currus nongentos) Israelitas ob idololatricam iusto Dei iudicio, suo subiugauit imperio, & subiugatos viginti annis vehementer oppressit. Quibus euolutis Deus Opt. Max. vt resipiscentes Israelitas à tam graui iugo regis Iabin liberaret, eius militiæ ducem Sisaram ad montem Tabor à Debora Prophetissa & Barac victum, & profugum in tabernaculum Abner Cinæi, in manus Iahel occidendū tradidit. *Iudic. 4. 1. Reg. 13. Ioseph. 5. ant. 9.*

Commemorat scriptura post eiectiones ex hac vrbe incolas Chananæos Salomonem quoq; urbem hanc instaurasse. Et eandem rursus ducentis sexaginta post annis à Teglatphalasar Assyriorum rege captam esse. *3. Reg. 9. Ioseph. 8. ant. 6. Hieron. de loc. Hebr. lit. F.*

Cum posthæc in campo huius ciuitatis Ionathas Machabæus castra posuisset, Demetriani structis in propinquis montibus insidijs, ei se in eodem campo opposuerunt. quibuscum hic dimicans, egregiam ab ipsis victoriam retulit. *4. Reg. 15. Hieron. in loc. Hebr. lit. A. 1. Mac. 11. Ioseph. 13. ant. 8.*

Tempore prædicationis Christi vrbs hæc vna fuit ex decem principalibus ciuitatibus regionis Decapoleos. Quæ nunc Antiopia vocata cum nomine priscaam suam gloriam & magnificentiam mutauit, qualis verò olim & quam magnifica fuerit, heroicæ eius ruinæ etiamnum testantur. Est aliud eiusdem nominis oppidum in tribu Benjamin, quod Hieron. ait nouum appellatum. *VVeifs.*

*Broc. iti. 2.
Breid. ibid.*

18.

A S S E D I M, Hieronymo Affeddim, munita ciuitas est in tribu Neptalim. Iosu. 19. Hieron. de loc. Hebr. lit. A.

19.

A Z A N O T H Thabor, ciuitas. quæ versus Meridiem terminus est tribus Neptalim Ios. 19. Hieron. in loc. Hebr. lit. A. vbi supra.

20.

B A C A R vallis, ad Septentrionales montis Libani radices porrecta, in Orientem vsque Palmiram nobilem Syriæ urbem sese extendit. Quæ in sui medio multis disiecta paludibus, opimo solo, vberimisque pascuis, gregibus atque armentis abundat. Adhæc ab incolarum quoque frequentia, & vrbeularum multitudine commendatur. Hic olim Hierosolymorum rex Balduinus quartus cum Damasci præside dimicans, multis interfectis, captis innumeris: reliquos in fugam vertit, ac cum maxima armentorum & suppellectilis præda victor ad propria reuersus est. Tyr. bell. fac. lib. 15. cap. 8. & lib. 21. cap. 11. & lib. 22. cap. 17. Bred. itin. 5.

21.

B E R I M regio, cuius in libris Regum in Hebræo textu fit mentio. 2. Reg. 20. Io. Bened. ibid. Mercat.

22.

B E R O T H A, terminus terræ Israeliticæ versus Septentrionem. Ezech. 47.

23.

B E R O T H I, aliàs Berotha ciuitas Galilææ superioris, sita inter Cedus Neptalim & aquas Meron. iuxta quam olim reges Chanaanæ castra fixerunt. Ioseph. 5. ant. 2.

24.

B E T H A N A, Hieronymo locus est in tribu Neptalim. Hieronym. in loc. Hebraicis lit. B.

25.

B E T H A N A T H, Hierony. Bethna. vrbs fortis virorum in sorte tribus Neptalim. è qua cum pristinos habitatores tribus Neptalim initio expellere non valuisset, sub tributi iugum redactos in quiete aliquamdiu habitare permisit. Ios. 19. Iud. 1. Hieronym. de locis Hebr. lit. B.

26.

B E T H S E M E S, Hieronymo Bethsamis, ciuitas in tribu Neptalim firma & valens cuius etiam pristinos cultores tribus Neptalim expellere non potuit. sed & in ipsa permanserunt sub tributo. Ios. 19. Iud. 1. Hieron. in loc. Heb. lit. B.

27.

C A P H A R N A V M, Græcè Capernaum, gloriofum & præclari nominis emporium erat, atque ex decem primarijs, regionis Decapoleos urbibus vna, adeoque florentissima totius Galilææ metropolis. quæ reliquas pulchritudine, (à qua & nomen sortita videtur) opibus, fastu, luxuque excellebat.

Sita est ad mare Galilææ super ripam Iordanis fluuij, in finibus Zabulon & Neptalim, in amœniori & feraciori Galilææ agro, atque ab Oriente quidem Iordanis, qui mox in mare Galilææ influit; ab Austro verò ipsum mare vrbs moenia lambunt.

Inter vicinas autem ciuitates hic eius situs est. versus Eorum à Cedus Neptalim, versus Austrum à ciuitate Sueta, & contra Occidentem à ciuitate Cedar, à singulis quatuor miliaribus distat. contra Orientem verò à Monte Christi tribus duntaxat miliaribus abest. Cum vrbs hæc & commoditate situs, & pulcherrimorum ædificiorum splendore, & ciuium multitudine ac opulentia nobilis imprimis & illustris esset: Christi tamen Dei filij in habitatione longè facta est illustrior. Qui relicta patria sua ciuitate Nazareth, in qua & conceptus & educatus fuerat, in hac vrbe sibi habitationem delegit. accommodatam aut conductam, vt videretur, domum habuit. in qua Euangelicæ prædicationis tempore cum electis suis duodecim Apostolis triennium duxit; atque Capernaum sua siue eius ciuitas appellata est. eademque de causa Christus & Apostoli Capernaum, domumque suam rediisse ab Euangelistis frequenter memorantur.

Præter habitationis beneficium Saluator vrbs hanc prima salutis annunciatione honorans, primum in ea cepit palam prædicare Euangelium regni Dei. Quo eius facta hanc Isaia prophetiam impletam esse Euangelista testatur: Primo tempore alleuiata est terra Zabulon & terra Neptalim, iuxta viam maris trans Iordanem Galilææ gentium. Populus qui ambulabat in tenebris, vidit lucem magnam: & sedentibus in regione vmbrae mortis. lux orta est eis. Atque non solum tum priuatim in domo sua discipulos, tum publicè sabbatis in synagoga vniuersum populum docendo hanc ciuitatem Euangelicæ lucis gratia plurimum illuminauit: verum etiam multa variaque miraculorum coruscatione eandem, sicut Euangelium docet, permouere studuit.

Nam præter alia, quæ Euangelista non referunt. hic in domo sua confertam hominum turbam docens, paralyticum per tectum in lecto ante se dimissum, primum à peccatis, deinde & à paralyfi, dicto curauit. Ibidem duobus cæcis visum reddidit, atque dæmoniacum mutum incolumitati restituit. Hic in platea ambulans, à paralyfi Centurionis seruum verbo sanauit. Hæmorrhoiisam simbriam vestis ipsius firmâ fiducia tangentem, à sanguinis profluuio liberauit, atque mox lairi archisynagogi ædes ingressus, duodennem eius filiam à morte sua voce excitauit.

Matt. 4.

Broc. iii. 3.
Brei. ibid.
Fretel.
pag. 8.

Matt. 4.

Matt. 9.
Marc. 1. 23.
3. 7. 9.

Matt. 4.

Isai. 9.

Matt. 13.
Marc. 1. 21.
7. 9.
Luc. 4.

Luc. 4.
Matt. 9.
Mar. 2.
Luc. 5.

Matt. 9.

Matt. 8.
Luc. 7.
Matt. 9.
Mar. 5.
Luc. 8.

Præ.

Luc. 7. Prædictus Centurio, vir licet gentilis, gentem Iudæorum summo semper profecutus est amore, Iudaicæque religionis tam fuit audus, vt suis sumptibus hac in vrbe pro Iudaicæ religionis exercitio magnificam curauerit extrui Synagôgam. in qua etiam Christus Saluator noster Diuinitatis suæ præclara exhibuit argumenta, hîc enim spiritum immundum, ipsum Sanctum Dei confitentem, suo imperio, ex homine expulit. Hîc, quasi præludens gentibus Diuina Euangelij reuelanda esse mysteria, coram frequenti hominum turba, quam pane corporali refecerat, spiritualem æternumque animæ cibum quærendum docens, egregio ac prolixo sermone panis mysteria tractauit. Ac primùm verba habuit de manna, quod Deus olim duce Moysè Israelitis in deserto ex aère depluerat. Deinde de se pane vero ac viuo deseruit, quem Pater iam misisset è cælo in Mundum, vt daret vitam credentibus. Postremò verò & se quoque panem viuificum salutiferumque qui sit caro sua, eaque ipsa quam traditurus esset pro mundi vita, eis daturum dilucidis verbis promisit.

Matth. 11. *Luc. 10.* Cæterùm cum huius vrbis incolæ diuitijs & (quæ ex eis plerunque emanant) fastu, superbia ac luxu nimium elati essent, neque quotidiana Christi conuersatione, neque frequentibus eius concionibus, nec plurimis denique per ipsum editis miraculorum signis ad agendam scelerum penitentiam commouerentur; hanc tandem de se à Domino Salvatore pronunciatam audiuerunt sententiam: Et tu Capharnaum, quæ vsq; ad cælum exaltata es: vsq; ad infernum demergêris. Quia si in Sodomis factæ fuissent virtutes, quæ factæ sunt in te: mansissent vsq; in hanc diem. Verumtamen dico vobis, quòd Sodomis remissius erit in die iudicij quàm tibi.

Hieron. in loc. Hebr. lit. C. *Broc. iti. 3.* *Breid. ibi.* *Salig. to. 9. cap. 8.* Hæc Christi de Capharnaum sententia, etiam iuxta literam, impleta cernitur. Quamuis enim D. Hieronymus in suam vsq; ætatem Capharnaum oppidum extitisse testetur: tamen postea, & etiamnum adeò desolata est, vt vilis & humilis existens vicus, vix septem piscatorum habeat casus.

28.

Ios. b. 3. bell. 18. **CAPHARNAUM** siue Capernaum fons vberrimus muro circumdatus. qui, vt Iosephus testatur, hoc nomine ab indigenis appellatur, ab alijs autem Fons viuus dicitur.

Broc. iti. 3. *Breid. itin. 3. & 4.* *Sal. to. 9. c. 8. & 9.* *Herald. 3. conti bel. 9. ac 17.* Scaturit è pede montis Christi, ac mox in fluuium excrefcit, qui similes coracino Alexandrino generat ac nutrit pisces, qui in Nilo Aegypti flumine duntaxat reperiri solent. vnde nonnulli fontem hunc Nili venam esse opinantur.

Diuiditur autem hic fluuius in tres riuos: quorum primus inter fontem hunc & vrbe Capharnaum medius, mare Galilææ ingreditur: secundus suo aquæductu Bethsaidam ciuitatem transit: tertius verò terram Genesar siue regionem Generaris irrigat, & tandem à mari Galilææ etiam absorbetur. Ab hoc fon-

te tota, quæ per duo miliaria vsque ad Iordanem extenditur regio, etiam Capharnaum nominatur.

29.

HOC in littore maris Galilææ loco, qui à ciuitate Capharnaum versus Occidentem miliario vno, à riuo autem fontis Capharnaum contra Orientem viginti passibus distat, post resurrectionem suam quodam die primo diluculo stetit Iesus: ac Petrum, Thomam, Nathanaelem, Iacobum, Ioannem, aliosq; duos discipulos tota nocte in mari Galilææ ducentis à terra cubitis frustra piscatos allocutus, Pueri, ait, num quid pulmentarij habetis? Ijsque se nihil habere respondentibus, rete ad dexteram nauigij partem emitti iussit: qui iussis parentes, mox magnos ceperunt pisces centum quinquaginta tres, quo miraculo Petrus per Ioannem Dominum agnoscens, in mare se coniecit, ac Dominum adijt.

Ioan. 21. *Broc. iti. 3.* *Breid. ibi.* Hoc igitur loco tria à Domino Iesu lapidi veluti ceræ impressa vestigia, multis sæculis sunt visa. quem quidem lapidem paucis abhinc annis à Saracenis ablatum testatur in suo libello Saligniacus.

Sal. tom. 9. c. 8. *Ioan. 21.* *Broc. iti. 3.* *Breid. ibi.* *Sal. tom. 9. c. 8.* *2. Petr. 1.* Decem inde passibus locus visitur, vbi reliqui sex discipuli nauem egressi, positas viderunt in littore prunas, & piscem superpositum & panem. vbi vnà cum eis Iesus pransus est. Qui ibidem à prandio Petrum an se diligit ter sciscitatus, ter id profitenti, ter suas oues pascendas commisit, ipsumq; in senectute sua crucis martyrio consummandum, Ioannem verò placidè moriturum significauit.

30.

CARIATHAIM, ciuitas tribus Neptalim, quæ cum suburbanis suis, Leuitis concessa est. 1. Paral. 6.

31.

CARTHAN, aliàs Chartan, & Carthar, Hieronymo Cartam ciuitas in tribu Neptalim, quæ etiam cum suis suburbanis, sacerdotibus & Leuitis separata fuit. Ios. 21. Hieron. de loc. Hebr. lit. C.

32.

CEDES siue Chedes, magna & munita tribus Neptalim vrbs est, ob agri adiacentis vbertatem nullis non rebus abundans. Quæ ad distinctionem aliarum eiusdem nominis ciuitatum in tribubus Isachar & Iuda sitarum, plerumq; Cedes Neptalim vocatur. Iosepho Caedesa, Cedesis, Cydida, aliàs Sesecha, Cades, & Tarfa dicitur. Hieronymi verò ætate Cidissus appellabatur.

Ios. b. 5. ant. 2. & 3. & 9. antiq. 11. *Hieron. in Ezech. 48. & de loc. Heb. lit. C.* Sita est in Galilæa superiore super montem Neptalim, & versus Boream à ciuitate Sephet quatuor, totidemq; contra Corum ab vrbe Capharnaum miliaribus distat: à Tyro autem vicesimo, secundum Hieronymum, miliario abest.

Ios. 12. 19. 20. 21. Inuietus Israelitarum dux Iosue cæso huius vrbs